

ARGUMENTARI SEGURETAT

(Novembre de 2024)

1. De què parlem quan parlem de seguretat

- La seguretat humana és una noció àmplia i multidimensional que transcendeix la visió tradicional, enfocada únicament en la seguretat física o policial. Inclou aspectes com l'accés a serveis bàsics, la justícia social, la seguretat econòmica, la salut, i la seguretat mediambiental.
- Quan qualsevol d'aquestes dimensions falla, la inseguretat augmenta, especialment en els sectors més vulnerables de la societat. Per tant, una resposta integral requereix polítiques socials robustes i una coordinació efectiva entre els diferents nivells administratius.
- **La seguretat humana també és una estratègia de prevenció a llarg termini basant-se en el principi de 'prevenir abans que reprimir'**

2. Les causes de la inseguretat

- A Catalunya, observem un creixement de la percepció d'inseguretat, especialment en àrees urbanes. És important entendre que aquesta inseguretat no es vincula necessàriament a un augment de la criminalitat, sinó que es relaciona amb la l'exposició en mitjans i xarxes socials dels delictes així com amb la difusió de bulos per part de l'extrema dreta.
- Las reaccions alarmistes davant augments de les xifres delictives o davant crims greus per part de molts partits ajuden a generar una percepció d'inseguretat a la qual en moltes ocasions es té la temptació de respondre amb mesures pròpies de populisme punitiu o de tolerància zero.
- Desigualtat econòmica: L'augment de la pobresa i la precarització laboral generen inestabilitat, ansietat i por entre les persones que no veuen garantides les seves necessitats bàsiques.
- Accés limitat a l'habitatge digne: La crisi de l'habitatge i l'especulació immobiliària han deixat moltes persones vulnerables al desnonament, fet que crea una gran inseguretat social.

- Polítiques públiques deficientes: La manca de polítiques socials coordinades entre els diversos nivells administratius –municipal, autonòmic i estatal– genera buits i ineficiències que augmenten la vulnerabilitat de moltes persones.

3. Polítiques de seguretat pública vs. populisme punitiu

- No és el mateix abordar la problemàtica de la seguretat pública des d'un plantejament de la construcció de polítiques sòlides a llarg termini sobre la base d'indicadors objectius i contrastats que des d'un plantejament instal·lat en la emergència per voler actuar ràpid i de manera poc profunda moguts per la percepció d'inseguretat, polaritzant una situació de per si mateix crispada, de curt abast, on no hi ha una altra opció que el populisme punitiu.
- Les polítiques de populisme punitiu, com l'augment desproporcionat de la presència policial al carrer i l'enduriment en calent del Codi Penal o ordenances municipals, o la compra de noves armes policials poden donar resultat sefektistes, però no resolen les causes dels delictes i, en moltes ocasions, el que fan és augmentar la conflictivitat social.
- Una aposta per les polítiques de seguretat pública implica polítiques socials i comunitàries, amb un enfocament a llarg termini. Cal fugir de mesures improvisades que busquen un impacte electoral a curt termini i apostar per polítiques estructurals, que generin benestar social de forma sostenible.

4. Delictes: es mantenen els delictes físics, augmenta la ciberdelinqüència

- En els sis primers mesos de 2024, les xifres dels delictes més visibles al carrer, com els robatoris i furt, han sofert un descens a Barcelona (entre un 6 i un 8%), segons les dades oficials, produint-se un descens en total d'un 2%.
- En el conjunt de Catalunya els delictes pugen un 2% en el primer semestre de 2024, però els delictes que més pugen són els ciberdelictes (20%).
- Tot i que sovint els mitjans i alguns sectors polítics posen l'accent en la criminalitat de carrer, les dades mostren que el principal creixement de la delinqüència a Catalunya es deu als delictes informàtics.
- Segons les dades de l'Observatori Català de la Justícia, els delictes informàtics han augmentat significativament els darrers anys. Entre 2019 i 2022, es va registrar un increment de més del 30% en aquest tipus de delictes. Els frauds cibernètics, estafes online i atacs a dades personals s'han convertit en una de les principals amenaces per a la seguretat.

- Això evidencia la necessitat de modernitzar els cossos de seguretat i els mecanismes legals, així com de reforçar les competències digitals de la ciutadania per prevenir aquests delictes.
- No es pot parlar seguretat al segle XXI sense tenir en compte la creixent importància de la seguretat digital, en coordinació amb institucions europees i estatals.

5. La seguretat humana com a estratègia de prevenció a llarg termini

- Prevenir abans que reprimir: Les polítiques públiques han d'abordar les arrels de la inseguretat. I això vol dir:
 - Inversions en serveis socials: Millorar l'accés a serveis bàsics, salut, educació i assistència social redueix la inseguretat estructural i fomenta la cohesió social.
 - Programes d'ocupació de qualitat: Treballar per generar ocupació digna i estable, sobretot per a la joventut i els sectors més afectats per la precarització.
 - Habitatge accessible i assequible: Una política d'habitatge que prioritzi l'accés per a tothom, regulant el mercat immobiliari i prevenint els desnonaments.
 - Seguretat digital: Implementar estratègies de prevenció i conscienciació digital, treballant de manera coordinada amb les administracions públiques i reforçant els mecanismes de protecció dels ciutadans.

6. Coordinació entre nivells administratius

- La manca de coordinació entre els diferents nivells de govern (local, autonòmic i estatal) provoca sovint duplictat d'esforços o buits en la implementació de polítiques socials.
- Per exemple, en l'àmbit de l'habitatge i la seguretat social, és necessari que les administracions treballin de manera conjunta per garantir que les polítiques siguin eficients i que arribin a qui més ho necessita.
- Els Comuns apostem per una millor planificació i col·laboració entre les administracions, per tal d'evitar la dispersió de recursos i assegurar que les polítiques socials siguin integrades i efectives en la seva aplicació.

7. El paper de les comunitats en la seguretat

- Comunitats cohesionades són comunitats segures. La seguretat humana també implica l'apoderament de la ciutadania i el reforç del teixit comunitari.

- Fomentar xarxes de suport comunitari: Les comunitats fortes, amb vincles socials sòlids, són menys propenses a experimentar conflictes i delictes.
- Programes de mediació i resolució de conflictes: Acompanyar les comunitats amb eines que permetin gestionar i resoldre els problemes abans que es converteixin en conflictes més grans.
- Inversions en espais públics segurs i accessibles: Crear entorns urbans que promoguin la inclusió, la convivència i el benestar, garantint que els espais siguin segurs per a tothom.

8. Polítiques de seguretat des d'un marc de reducció de danys

- La seguretat real no es pot entendre només des d'una perspectiva policial. Els Comuns defensem una **seguretat integral**, basada en la seguretat humana, que prioritzi el benestar de les persones.
- Només amb una perspectiva a llarg termini i fugint de solucions efectistes podrem garantir la seguretat real de la ciutadania, una seguretat que es fonamenti en drets, igualtat i cohesió social.
- Apostem per desenvolupar **polítiques de seguretat basades en la reducció de danys**, és a dir, centrades en la **rehabilitació i reinserció social** dels individus en lloc d'accentuar el càstig i la repressió.
- **L'objectiu de les polítiques de seguretat no ha de ser tenir més persones a la presó, sinó menys**, garantint així una societat més justa, inclusiva i cohesionada.
- La presó ha de ser l'últim recurs, i no la norma. **Sistemes alternatius a la privació de llibertat**, com la mediació, els treballs comunitaris i programes de reinserció, s'han mostrat més efectius per reduir la reincidència que la mera imposició de penes de presó.
- Segons estudis de l'Institut de Recerca sobre Reinserció i Delinqüència, **més del 70% dels interns reincideixen** si no es fa un seguiment adequat durant el procés de reintegració. Per tant, cal invertir en programes de reinserció integrals que tinguin en compte l'educació, la formació professional, i l'acompanyament social i psicològic.

9. Mossos d'Esquadra com a policia de proximitat

Per ser un país més segur també essencial convertir els **Mossos d'Esquadra en un cos de policia de proximitat**, que tingui un **rol preventiu i comunitari** més que reactiu o exclusivament repressiu. La qual cosa inclou també millorar la coordinació amb els cossos de policies locals. Aquest enfocament permetria:

- **Enfortir la relació entre la ciutadania i la policia:** Quan els agents són part activa de la comunitat, es genera una major confiança entre la població i el cos policial. Aquesta confiança és clau per millorar la seguretat, ja que la ciutadania col·labora més activament amb les forces de seguretat.
- **Reduir la percepció de la policia com a força repressiva:** A través de la proximitat i el contacte constant amb els veïns i veïnes, els Mossos d'Esquadra podrien ser vistos com una eina per resoldre problemes comunitaris i no només per imposar sancions.
- **Desplegar programes de mediació i resolució de conflictes:** La policia de proximitat ha de ser una peça central en la prevenció de conflictes i delictes a través del diàleg, la mediació i el contacte directe amb les persones i els barris, ajudant a identificar i resoldre tensions abans que es converteixin en problemes més grans.
- **Formació contínua en competències socials i comunitàries:** Els agents han de rebre formació específica en comunicació, mediació, diversitat cultural i resolució de conflictes, per tal de poder abordar les diferents realitats socials de manera empàtica i efectiva.
- **Atenció especial a col·lectius vulnerables:** Una policia de proximitat ben formada pot atendre millor les necessitats dels col·lectius vulnerables (persones grans, joves, immigrants, etc.), i donar respostes adaptades a les seves situacions.
- **Participació activa en la vida comunitària:** Els agents han de ser presents en les activitats dels barris, escoles i espais públics, fent-se visibles com a protectors del benestar social i la convivència.
- Aquest model de policia de proximitat ja s'ha implementat amb èxit en altres regions d'Europa, reduint la criminalitat i augmentant la sensació de seguretat entre la població.